Analyse

Daling kunstmestgebruik neemt af met goedkopere prijzen

Analyse

De Europese Unie heeft in 2023 zijn kunstmeststoffengebruik met 9,3 miljoen ton teruggedrongen. Dat is goed voor een vermindering van 3,7 procent tegenover 2022. Sinds 2017 is het gebruik met 20,5 procent verminderd. België ziet vooral sinds 2020 een flinke vermindering. Met name het jaar 2022 kende een dip in het gebruik van stikstofhoudend kunstmest, ten dele door de dure kunstmestprijzen. Nu kunstmest opnieuw goedkoper wordt, neemt ook de snelheid van de daling af. Dat blijkt uit de cijfers van Eurostat.

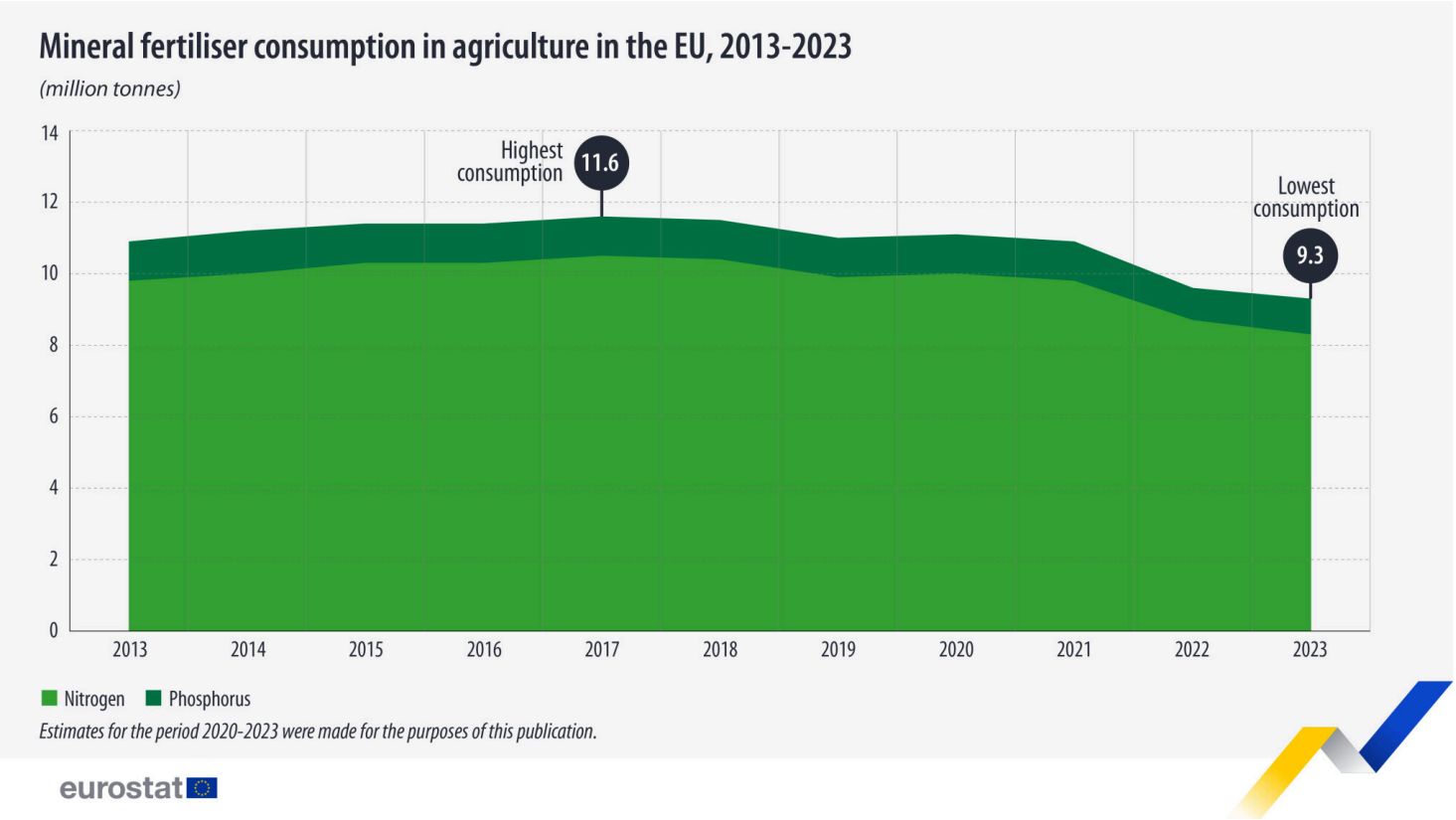
28 JULI 2025

Ruben De Keyzer

Lees meer over:
mest
stikstof
milieu

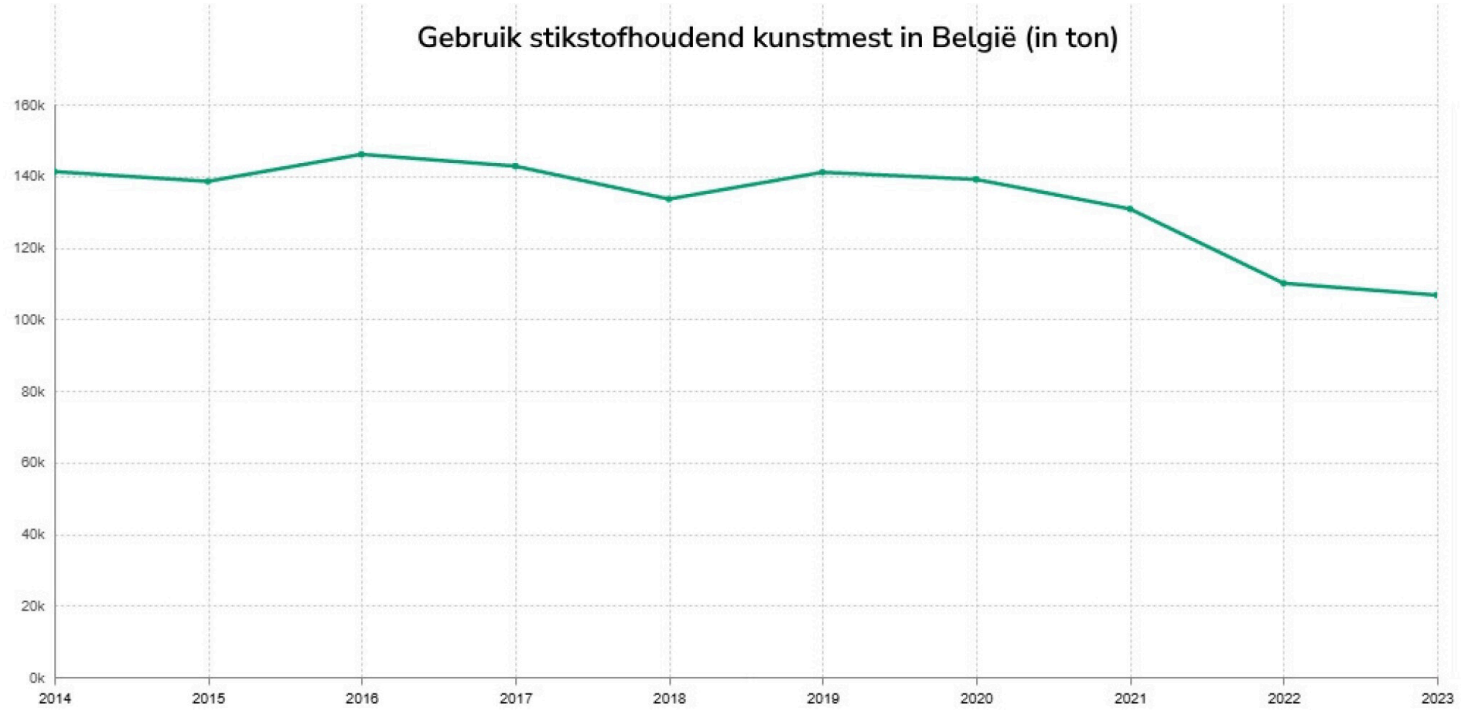
Stikstof en fosfor zijn hoofdbestanddelen van kunstmest, maar overmatig gebruik op het veld brengt schade toe aan het milieu.
Minerale meststoffen op basis van stikstof zijn op één jaar tijd met 3,8 procent teruggedrongen, tot 8,3 miljoen ton. De grootste gebruikers van stikstofhoudend kunstmest binnen de EU zijn Frankrijk (1,7 miljoen ton), Polen en Duitsland (elk 1 miljoen ton). Voor België ligt het gebruikte gewicht op 106.685,5 ton. Dat is aanzienlijk lager dan de toplanden, maar dat heeft uiteraard ook veel te maken met onze kleinere landoppervlakte. In gebruik per hectare landbouwgrond is België één van de grootste EU-verbruikers van kunstmeststoffen.
Specifiek voor Vlaanderen schat het Vlaams Agentschap voor Landbouw en Zeevisserij dat ons landdeel 61.000 ton kg stikstof heeft gebruikt. Stikstof wordt bij ons vooral gebruikt op grasland en grasklavers (45%) en graangewassen (21%). Vooral het aandeel van graangewassen is opmerkelijk, want zij beslaan slechts 12 procent van het Vlaams landbouwareaal. Maar het gemiddelde stikstofhoudend kunstmestgebruik per hectare is hoger en het toedienen van dierlijke mest op graan is niet altijd mogelijk.

Het totale gebruik van kunstmest in Europa is vooral de laatste jaren gedaald Foto: Eurostat

Prijs speelt een rol

Vooral de gestegen kunstmestprijzen in 2022 maken dat het gebruik sindsdien sterk is teruggedrongen. De kunstmestprijzen zijn na de piek in 2022 aanzienlijk gezakt, maar ze zijn nog steeds het dubbele van in 2020. Volgens het EU-meststoffenobservatorium stijgt de prijs per ton stikstofhoudend meststof van 200 euro in 2020 naar 386 euro in 2021 en 776 euro in 2022. In 2021 werd energie fors duurder en er is veel energie nodig om kunstmest te produceren. Eind februari 2022 dreef de oorlog in Oekraïne de kostprijs verder de hoogte in door een lagere beschikbaarheid. In 2023 zakte de prijs naar 400 euro. In 2024 importeerde België voor 124 miljoen euro aan stikstofkunstmest uit Rusland, goed voor 40 procent van onze niet-Europese aanvoer.
Vooral in de nijverheidsgewassen is het stikstofgebruik in Vlaanderen ten opzichte van 2022 fors toegenomen, met 99 procent. Ook bij graanwassen (+26%), aardappelen (+12%) en bieten (+11%) is het stikstofgebruik op één jaar tijd toegenomen. De belangrijkste dalers zijn beschutte sierteelt (-30%) en openluchtsierteelt (-28%)

Het gebruik van stikstofhoudend kunstmest in België kende in 2022 een flinke terugval, maar dat was voor een deel te wijten aan de hoge prijzen. Foto: Eurostat

Fosfaatmeststof

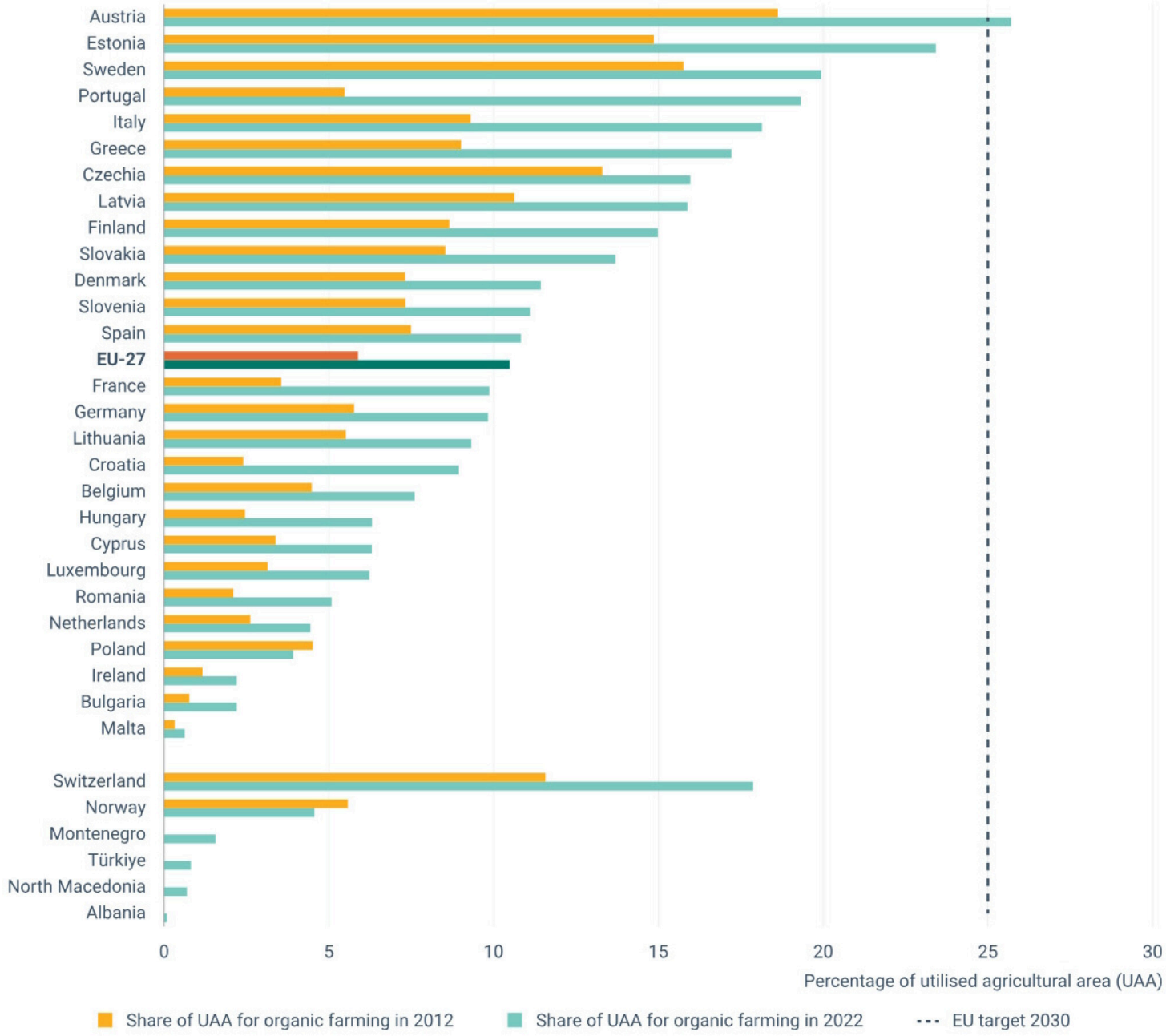
Kunstmest op basis van fosfor of fosfaatmeststof is minder wijdverspreid. Het totaal voor heel de EU bedraagt 0,9 miljoen ton. Frankrijk, Polen, Duitsland, Spanje, Italië en Roemenië zijn verantwoordelijk voor driekwart van dit totaal. België gebruikte in 2023 net geen 4.000 ton. Volgens het Vlaams Agentschap Landbouw & Zeevisserij ligt het gebruik in ons landdeel op slechts 1.100 ton, wat impliceert dat het gebruik in Wallonië aanzienlijk hoger ligt.

Waar stikstof een belangrijke rol speelt in de fotosynthese, de bladontwikkeling en de aanmaak van eiwitten, is fosfor vooral belangrijk voor de 'ademhaling' van de plant. Fosfor is een onderdeel van kerneiwitten en bevordert de ontwikkeling van de wortels, de bloei en de zaadvorming. Net als bij stikstof is fosfaatmeststof in de periode 2020-2022 duurder geworden. Volgens het EU-meststoffenobservatorium steeg de prijs per ton fosfaatmeststof van 315 in 2020 naar 581 in 2021 en 980 euro in 2022. In 2021 werd energie fors duurder en er is veel energie nodig om kunstmest te produceren. Eind februari 2022 dreef de oorlog in Oekraïne de kostprijs verder de hoogte in door een lagere beschikbaarheid. In 2023 zakte de prijs naar 630 euro. Mogelijk werd de dure kunstmest, waar dat mogelijk was, vervangen door dierlijke mest.

In Vlaanderen specifiek is het fosforgebruik ten opzichte van 2022 niet gedaald, maar gestegen met 12 procent in 2023. De belangrijkste stijgers zijn: sierteelt openlucht (+193%), overige voedergewassen (+165%), aardappelen (+52%) en fruitteelt openlucht (+22%). De belangrijkste dalers zijn: groenten openlucht (-51%), nijverheidsgewassen (-32%), sierteelt beschut (-28%) en graangewassen (-23%).

Zijn reductiedoelstellingen nog haalbaar?

De vraag rijst in welke mate deze reductiecijfers beantwoorden aan de Europese doelstellingen om het gebruik van kunstmest terug te dringen. Europa wil het kunstmestgebruik met minstens twintig procent reduceren tegen 2030. Bovendien moet een kwart (25%) van alle Europese landbouwgrond worden benut voor biologische landbouw. Vandaag ligt het Europese gemiddelde op slechts 10,5 procent. Voor elk land als Oostenrijk, dat als enige erin geslaagd is om de doelstelling van 25 procent areaal biolandbouw te overschrijden, zijn er tientallen landen die nog een lange weg te gaan hebben. België hinkt zwaar achterop, en in Noorwegen is het aandeel biologisch areaal zelfs achteruitgegaan.

Tegen 2030 moet een kwart van het Europese landbouwareaal gebruikt worden voor biologische landbouw. Alleen Oostenrijk heeft deze doelstelling al behaald. Foto: European Environment Agency

Op 18 december 2024 keurde het Vlaams parlement wijzigingen aan het Mestdecreet van MAP7 goed, om de waterkwaliteit in het landbouwgebied te verbeteren en om de Europese en Vlaamse waterkwaliteitsdoelstellingen te behalen. Dit hield onder meer beschermingsstroken in aan waterlopen, om te vermijden dat meststoffen uitspoelen naar het oppervlaktewater. Bovendien werden de maximale bemestingsnormen verlaagd in gevoelige gebieden.

Uitgelicht

Brouns legt plannen voor uitzonderingen op EU-doelen voor aan regering

nieuws

De Vlaamse regering buigt zich binnenkort over de verschillende uitzonderingsvragen die Vlaams minister van Omgeving en Landbouw Jo Brouns (cd&v) richting Europa wil sture...

10 JULI 2025

Lees meer

Bron: Eigen berichtgeving, Eurostat

Beeld: Eurostat

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada